

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

İmam Hatip Ortaokulu

8

PEYGAMBERİMİZ'DEN HAYAT ÖLÇÜLERİ

Kırk Hadis

ETKİNLİKLERİ/YARIŞMALARI

Danışman

Nazif YILMAZ

Yayın Koordinatörü

Mehmet Nezir GÜL

Yayına Hazırlayanlar

Hasan ÖZARSLAN

Lokman AK

M. Murat KARAKAYA

Ali Kemal ACAR

Mustafa YILDIZ

Hale KARABULUT

Ahmet POLAT

Sevde HIZLI

Tasarım ve Uygulama

Faize KOPAN

Mustafa YILDIZ

Hanife KOYUTÜRK

Öznur ÖZDEMİR

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

İMAM HATİP ORTAOKULU

8

PEYGAMBERİMİZ'DEN HAYAT ÖLÇÜLERİ -KIRK HADİS-

Prof. Dr. M. Yaşar KANDEMİR

Prof. Dr. İsmail Lütfi ÇAKAN

Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK

Ankara-2016

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ
وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»

“(Resûlüm!) De ki: ‘Eğer Allah’ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.’ Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir.”*

PEYGAMBER EFENDİMİZ’İN HADİS ÖĞRENEN VE ÖĞRETENLERE DUASI

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ : سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ :

«نَصَرَ اللَّهُ إِمْرًا سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا،
فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ فَرُبَّ مُبَلِّغٍ أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ»

(Abdullah) İbni Mes'ûd radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Bizden bir şey işitip, onu aynen işittiği gibi başkalarına ulaştıran kimsenin Allah yüzünü ağartsın. Kendisine bilgi ulaştırılan nice insan vardır ki, o bilgiyi, bizzat işiten kimseden daha iyi anlar ve korur."**

* Âl-i İmran suresi, 31. ayet.

** Riyâzû's-Sâlihîn, Hadis No: 1392 (Tirmizî, İlim 7. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, İlim 10; İbni Mâce, Mukaddime 18; Menâsik 76)

İÇİNDEKİLER

1. Hadis: İhlâs ve Salih Amel	7
2. Hadis: Tevbe	8
3. Hadis: Kanaatkârlık	9
4. Hadis: Sabır ve Şükür	10
5. Hadis: Musibetlere Sabır	11
6. Hadis: Peygamberimiz'den Üç Tavsiye	12
7. Hadis: Akıllı Kişi	13
8. Hadis: Camilerle Dost Olmak	14
9. Hadis: Cuma Namazı ve Hutbe	15
10. Hadis: Günahlardan Arınma Yolu	16
11. Hadis: Bid'atlardan Sakınmak	17
12. Hadis: Müslümanların Dayanışması	18
13. Hadis: Müslüman Müslümanın Kardeşidir	19
14. Hadis: Yetimi Gözetmek	20
15. Hadis: Misafire İkram	21
16. Hadis: Büyüklere Saygı, Küçüklere Sevgi	22
17. Hadis: Yaşlılara Hürmet Göstermek	23
18. Hadis: Tevbe Kapısı	24
19. Hadis: Yaptıklarımız Bizimle Gider	25
20. Hadis: İnfak	26
21. Hadis: Sadaka	27
22. Hadis: Kolaylık	28
23. Hadis: Yiğit Adam	29
24. Hadis: İmanın Olgunluğu	30
25. Hadis: Özü ve Sözü Bir Olma	31
26. Hadis: Görgü Kuralları: Âdâbı Muâşeret	32
27. Hadis: Müslümanın Müslümana Karşı Sorumlulukları	33
28. Hadis: En Değerli Ameller	34
29. Hadis: Peygamberimiz'e Salavat Getirmek	35
30. Hadis: Ramazan Ayının Fazileti	36
31. Hadis: Kadir Gecesi	37
32. Hadis: Kadir Gecesi Duası	38
33. Hadis: Ramazan Ayının Kıymeti	39
34. Hadis: Allah Yolunda Harcamak	40
35. Hadis: Alışveriş Ahlakı	41
36. Hadis: Kutlu İlim Yolculuğu	42
37. Hadis: Secdelerle Allah'a Yaklaşmak	43
38. Hadis: Peygamberimiz'in Dilinden Dualar	44
39. Hadis: Subhânallah	45
40. Hadis: Müslümanın Basireti	46

AÇIKLAMA VE TEŞEKKÜR

Peygamberimiz'den Hayat Ölçüleri: Kırk Hadis Kitapçığı, Anadolu imam hatip liseleri ve imam hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerimize İslam'ın temel kaynaklarından olan hadis ve sünnetin önemini kavratmak, hadis metinlerini okuma ve anlama yeteneği kazandırarak güncel olaylar ışığında hadisleri doğru yorumlamalarına yardımcı olmak, onlara ahlâkî değerleri kazandırmak ve bu değerlerin oluşmasında hadislerin rolünü fark ettirmek; mesleki bilgi, beceri ve yeteneklerinin gelişmesine katkı sağlayarak özgüven kazandırmak, okullarımızdaki benzer çalışmaları daha sistematik hâle getirmek ve uygulama birlikteliği sağlamak amacıyla gönüllü öğrencilerimizin katılacağı “Peygamberimiz'den Hayat Ölçüleri: Kırk Hadis Etkinlikleri ve Yarışmaları” için hazırlanmıştır.

Kitapçık, Erkam Yayınları tarafından 8 cilt olarak yayımlanmış bulunan “Riyâzü's-Sâlihîn: Peygamberimiz'den Hayat Ölçüleri” (Tercüme ve Şerh, İstanbul; 2001) isimli eserden seçilen hadisler, anlamları ve hadisten öğrendiklerimiz bölümlerinin -bazı kısaltma ve eklemeler yapılarak- alınan metinlerini içermektedir. Lütufkâr davranışlarından dolayı kıymetli müelliflere ve yayınevine çok teşekkür ederiz.

1. HADİS

İHLÂS VE SALİH AMEL

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى أَجْسَامِكُمْ، وَلَا إِلَى صُورِكُمْ، وَلَكِنْ يَنْظُرُ
إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, kalblerinize ve amellerinize bakar.”¹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah, ibadetleri ve güzel davranışları değerlendirirken samimiyet derecesini, ihlâs ve iyi niyeti esas alır.
2. Kalb, Allah'ın çok değer verdiği, devamlı surette bakıp kontrol ettiği bir merkezdir. Bu sebeple onu kötü duygulardan arındırmak, dinin tavsiye ettiği güzel hâl ve davranışlara sahip kılmak gerekir.
3. İbadetleri makbul ve değerli kılan kalbdır. Bu sebeple öncelikle kalbi kin ve haset gibi mânevî ve ictimâî (toplumsal) hastalıklardan arındırmalı, mükemmel hâle getirmeye çalışmalıdır.

2. HADİS

TEVBE

عَنِ الْأَعْرِ بْنِ يَسَارٍ الْمُرِّيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«يَا أَيُّهَا النَّاسُ تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ وَاسْتَغْفِرُوهُ فَإِنِّي أَتُوبُ فِي الْيَوْمِ
مِائَةَ مَرَّةٍ»

Hadisin Türkçesi

Eğar İbni Yesâr el-Müzenî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:
“Ey insanlar! Allah’a tevbe edip ondan af dileyiniz. Zira ben ona günde yüz defa tevbe ederim.”²

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Kusur ve hatalarımızdan dolayı Allah’tan af dilemeliyiz.
2. Peygamber Efendimiz, günah işlemediği halde hergün Allah’tan af dilemiştir.
3. İstiğfar (Allah’ tan af dileme) önemli bir ibadettir.
4. İstiğfârın belli bir sayısı yoktur. Yetmiş ve yüz rakamları çok istiğfâr edilmesi gerektiğini belirtmek için söylenmiştir.

² Riyâzü’s-Sâlihîn, Hadis No: 14 (Buhârî, Daavât 3. Ayrıca bk. Tirmizî, Tefsîru sûre (47), İbni Mâce, Edeb 57)

3. HADİS

KANAATKÂRLIK

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ :
« لَوْ أَنَّ لِابْنِ آدَمَ وَادِيًا مِنْ ذَهَبٍ أَحَبَّ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَادِيَانِ ،
وَلَنْ يَمْلَأَ فَاهُ إِلَّا التُّرَابُ ، وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ »

Hadisin Türkçesi

İbni Abbas ve Enes İbni Mâlik radiyallahu anhüm'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanoğlunun bir vadi dolusu altını olsa, bir vadi daha ister. Onun ağzını topraktan başka bir şey doldurmaz. Ama Allah, tevbe edenin tevbesini kabul eder.”³

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Kanaatkâr olmak, Allah Teâlâ'nın verdikleriyle yetinmek güzel bir huydur.
2. Açgözlülük, insanı dünyada huzursuz ettiği gibi, onu haksızlığa yönelteceği için ahiretini de perişan eder.
3. Açgözlülük derdinden kurtulmanın yegâne çaresi, önce bu deritten kurtarması için Allah'a yalvarmak ve açgözlülük sebebiyle yaptığı günahları bağışlaması için ona yönelmektir.
4. Allah Teâlâ kötü huylarından dolayı tevbe eden kulunun tevbesini kabul eder.

4. HADİS

SABIR VE ŞÜKÜR

عَنْ أَبِي يَحْيَىٰ صُهَيْبِ بْنِ سِنَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

«عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ لَهُ خَيْرٌ، وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَّاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَّاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Yahyâ Suheyb İbni Sinân radiyallahu anh'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü'minin durumu gıpta (imrenme) ve hayranlığa değer. Çünkü her hâli kendisi için bir hayır sebebidir. Böylesi bir özellik sadece mü'minde vardır: Sevinecek olsa, şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir belâ gelecek olsa, sabreder; bu da onun için hayır olur.”⁴

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah, mümin kullarını bela ve musibetlerle deneyebilir.
2. Sabretmek suretiyle bela, nimete dönüştürülebilir.
3. Nimete şükür, nimetin arttırılmasına sebep olduğu gibi, belaya sabır da onun hayra dönüşmesine vesile olur.

5. HADİS

MUSİBETLERE SABIR

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

«مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ مِنْ نَصَبٍ، وَلَا وَصَبٍ، وَلَا هَمٍّ، وَلَا حَزَنٍ، وَلَا أَذًى، وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكِهَا إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre radiyallahu anhumâ'dan rivâyet edildiği-göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yorgunluk, sürekli hastalık, tasa, keder, sıkıntı ve gamdan, ayağına batan dikene varıncaya kadar müslümanın başına gelen her şeyi, Allah, onun hatalarını bağışlamaya vesile kılar.”⁵

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Bela ve musibetler her zaman ceza değil, bazen de rahmettir.
2. Sabreden mümin için sıkıntılar, günahlarına kefâret olur. Bu da bir nimettir.

6. HADİS

PEYGAMBERİMİZ'DEN ÜÇ TAVSİYE

عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ وَأَتَّبِعِ السَّبِيلَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Zer ve Muâz İbni Cebel radiyallahu anhümâ'dan rivayet edildiği-ne göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Nerede ve nasıl olursan ol, Allah’tan kork. Kötülük işlersen, he-men arkasından iyilik yap ki, o kötülüğü silip süpürsün. İnsanlarla güzel geçin!”⁶

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. İyilikler, kötülükleri ya büsbütün ortadan kaldırmak ya da iyiliğe dönüştürmek suretiyle yok eder.
2. İnsanlarla güzel geçinmek; insanlara güler yüz göstermek, onlara zarar vermemek, iyiliklerin yaygınlaşmasına gayret etmek ve kendisine yapıl-masını istemediğini başkalarına yapmamak, demektir.
3. Takva (Allah’a karşı saygılı olmak), müslümanı her türlü kötülüklerden koruyacak üstün bir meziyettir.
4. Her yer ve şartta Allah’a karşı saygılı olmak, murâkabe (Allah’ın her an bizimle beraber olduğu) şuurunun göstergesidir.

7. HADİS

AKILLI KİŞİ

عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

«الْكَيْسُ مَنْ دَانَ نَفْسَهُ، وَعَمِلَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ، وَالْعَاجِزُ مَنْ أَتْبَعَ نَفْسَهُ هَوَاهَا، وَتَمَتَّى عَلَى اللَّهِ الْأَمَانِيَّ»

Hadisin Türkçesi

Ebü Ya'lâ Şeddâd İbni Evs radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Akıllı kişi, nefesine hâkim olan ve ölüm sonrası için çalışandır. Âciz kişi de, nefisini duygularına tâbi kılan ve Allah’tan dileklerde bulunup duran (bunu yeterli gören) dir.”

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Akıllılık ve ileri görüşlülük, davranışlardan belli olur.
2. Allah'ın “gazabını aşan rahmeti”nden yararlanabilmek için kulluk bilinciyle üzerimize düşeni yapmak gerekir. Zira “Allah'ın rahmeti, iyilik edenlere yakındır.” (Â'raf sûresi (7), 56. ayet)
3. Nefsi her zaman denetleyip hesaba çekmek gerekir.
4. Allah iyi niyetle yapılan amellere sevap verir, boş temennilere değil.
5. Akıllı kişi, ahiretin azığını dünyada hazırlayandır.

8. HADİS

CAMİLERLE DOST OLMAK

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«مَنْ عَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ، أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ فِي الْجَنَّةِ نَزْلاً
كَلَّمَا عَدَا أَوْ رَاحَ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sabah veya akşam camiye giden kimseye, her gidişi için Allah cennette bir ikram hazırla(tı)r.”⁸

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Cami ve mescidlere ibadet, zikir ve ilim için devam etmek başlı başına bir iyilik ve hayırdır.
2. İbadetleri cemaatle eda eden kimse, cennette ağırılanmayı hak eder.

9. HADİS

CUMA NAMAZI VE HUTBE

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ، ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ، فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ،
غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ...»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kişi güzelce abdest alır, cuma namazına gider, hutbeyi ses çıkarmadan dinlerse, iki cuma arasındaki bağışlanır...”⁹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Cuma günü yıkanmak fazilettir, erdemdir.
2. Abdesti tastamam, güzelce almak müstehabdır (yapılması teşvik edilen bir davranıştır).
3. Hutbe okunurken hiçbir şeyle meşgul olmadan ve konuşmadan dinlemek gerekir.
4. Hutbe esnasında bir başka şeyle meşgul olmak, Cuma'nın fazilet ve sevabından mahrum kalmaya sebeptir.
5. Hatibi duymayacak kadar uzakta veya cami dışında olanlar da susmalı, konuşmamalıdır.
6. İbadetleri, şartlarına uygun biçimde, en güzel şekilde yerine getirmek ayrıca bir hayır ve iyiliktir.

10. HADİS

GÜNAHLARDAN ARINMA YOLU

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«الْصَّلَاةُ الْخَمْسُ ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ، وَرَمَضَانُ
إِلَى رَمَضَانَ مُكَفِّرَاتٌ لِمَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنَبْتَ الْكَبَائِرَ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Büyük günahlardan kaçınılması halinde, beş vakit namaz, iki cuma ve iki ramazan, aralarında (işlenecek küçük) günahlara kefârettir.”¹⁰

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Büyük günahlardan uzak durmak lâzımdır.
2. İbadetler, küçük günahlara kefarettir (bedeldir).
3. Namaz ve oruç müslümanları günahlarından arındırır.

11. HADİS

BİD'ATLARDAN SAKINMAK

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ»

Hadisin Türkçesi

Âişe radiyallahu anhâ'dan rivâyet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bizim bu dinimizde ondan olmayan bir şey ortaya çıkarırsa, o şey kabul edilmez.”¹¹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Bu hadis, İslâm'ın en büyük temellerinden birini teşkil eder. Bu temel, Kur'an ve Sünnet'e aykırı olarak sonradan ortaya çıkan her inanç, ibadet ve uygulamaların kabul edilemezliğini vurgular.
2. Sonradan ortaya çıkan bir takım icat ve ihtiyaçlar, Kur'an ve Sünnet'e aykırı değilse kınanan, reddedilen bid'atlardan sayılmaz.
3. Bid'at, hasene (iyi) ve seyyie (kötü) olmak üzere ikiye ayrılır. İslam'ın özüne aykırı olmayanlar iyi, aykırı olanlar da kötü diye adlandırılır.

12. HADİS

MÜSLÜMANLARIN DAYANIŞMASI

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا»
وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ

Hadisin Türkçesi

Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Mü'minin mü'mine karşı durumu, bir parçası diğer parçasını sımsıkı kenetleyip tutan binalar gibidir.”

Hız. Peygamber bunu açıklamak için, iki elinin parmaklarını birbirini arasına geçirerek kenetledi.¹²

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Mü'minler, maddî ve manevî yönden birbirlerine yardımcı olmalı, bir binanın birbirine sımsıkı kenetlenmiş taşları ve tuğlaları gibi bir berâberlik oluşturmalıdır.
2. Fert olarak, tek başına İslâm'ı yaşamak ve yaşatmak mümkün olmaz. Fertler, dıştan gelen baskılara karşı koyamazlar. Baskı ve şiddete karşı koymada birlik ve beraber esastır.
3. Birliğini kaybeden toplumlar ayakta duramazlar.

12 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 224 (Buhârî, Salât 88, Mezâlim 5; Müslim, Birr 65. Ayrıca bk. Tirmizî, Birr 18; Nesâî, Zekât 67)

13. HADİS

MÜSLÜMAN MÜSLÜMANIN KARDEŞİDİR

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَخُونُهُ وَلَا يَكْذِبُهُ وَلَا يَخْذُلُهُ، كُلُّ الْمُسْلِمِ
عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ عَرَضُهُ وَمَالُهُ وَدَمُهُ، اتَّقَوْا هَهُنَا، بِحَسَبِ
أَمْرِي مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمُ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslüman müslümanın kardeşidir. Ona hıyanet etmez, yalan söylemez ve yardımı terketmez. Her müslümanın, diğer müslümana ırzı, malı ve kanı haramdır. Takva buradadır. Bir kimseye şer olarak müslüman kardeşini hor ve hakir görmesi yeter.”¹³

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Müslümanlar birbirlerinin din kardeşidir.
2. Müslümanın müslümana yardımı terketmesi caiz değildir.
3. Müslümanın canı, malı ve ırzı başka müslümana haramdır.
4. Takvanın yeri kalbdir. Belirtileri ise, İslam’a uygun olarak yaptığımız davranışlardır.
5. Müslümanı hakir görmek, küçümsemek, büyük günahlardandır.

14. HADİS

YETİMİ GÖZETMEK

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«كَافِلُ الْيَتِيمِ لَهُ أَوْ لِعِيزِهِ. أَنَا وَهُوَ كَهَاتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ»
وَأَشَارَ الرَّأْوِي بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendi yetimini veya başkasına ait bir yetimi himâye eden kim-seyle ben, cennette şöyle yanyana bulunacağız.” buyurdu.

Hadisin râvisi Peygamber Efendimiz gibi yaparak, işaret parmağıyla orta parmağını, aralarını biraz aralayarak (bunu) gösterdi.¹⁴

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Cennette en üstün mevki, Hz. Peygamber'e komşu olabilmektir.
2. Bu üstün mevki kazanmanın bir yolu da, yetimi himâye etmektir.
3. Kendisinin veya başkalarının yetimlerini koruyanlar, Allah Teâlâ'yı hoşnut ederler.

15. HADİS

MİSAFİRE İKRAM

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
« مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلَا يُوْذِ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لَيْسَ كُتْ »

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse komşusunu rahatsız etmesin. Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse misafirine ikram etsin. Allah’a ve âhîret gününe iman eden kimse ya faydalı söz söylesin veya sussun!”¹⁵

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Misafire ikram etmek, faydalı söz söylemek gibi bazı davranışlar insanın mükemmel bir imâna sahip olduğunu gösterir.
2. Komşuya zarar vermemek, daha da iyisi, komşuya faydalı olmak mü'minlerin göstereceği bir davranıştır.
3. Misafire elinden geldiğince ikrâm etmek de böyledir.
4. Müslüman faydalı ve güzel söz söylemeye dikkat etmelidir.

15 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 310 (Buhârî, Nikâh 80, Edeb 31, 85, Rikak 23; Müslim, İmân 74, 75. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Edeb 123; Tirmizî, Kıyâmet 50; İbni Mâce, Edeb 4)

16. HADİS

BÜYÜKLERE SAYGI, KÜÇÜKLERE SEVGİ

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ وَعَنْ أَبِيهِ وَعَنْ جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ،
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ :
«لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا، وَيَعْرِفْ شَرَفَ كَبِيرِنَا»

Hadisin Türkçesi

Amr İbni Şuayb'ın, babası aracılığı ile dedesinden rivâyet ettiğine göre Resûlullah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

**“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimizin (büyük-
lük) şerefini tanımayan bizden değildir.”¹⁶**

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Müslüman büyüklerin şeref ve haklarına riâyet etmek, her müslümanın iman borcudur.
2. Küçüklere merhamet ve şefkat göstermek, müslümanlığın güzelliklerindendir.
3. Bu iki İslâmî görevi yerine getirmeyenler, müslümanların yaşayış çizgisine uygun davranmamış olurlar.

17. HADİS

YAŞLILARA HÜRMET GÖSTERMEK

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«مَا أَكْرَمَ شَابٌّ شَيْخًا لِسِنِّهِ إِلَّا قَيَّضَ اللَّهُ لَهُ مَنْ يُكْرِمُهُ
عِنْدَ سَيِّئِهِ»

Hadisin Türkçesi

Enes İbni Mâlik radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Peygamber sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah Teâlâ, yaşıdan ötürü bir ihtiyara saygı gösteren gence, yaşlılığında hizmet edecek kimseler lutfeder.”¹⁷

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Büyüklere ve yaşlılara saygı göstermek gençlerin ahlâkî görevidir.
2. Yaşlıya gösterilecek saygının karşılığı, yaşlılıkta saygı ve hizmet görmektir.
3. Toplum huzuru ancak fertler ve nesiller arası ilişkilerin düzeltilmesiyle sağlanabilir.
4. Büyüklerine saygı göstermeyenler, küçüklerinden saygı ve hizmet göremezler.
5. Her davranışın olumlu-olumsuz mutlaka bir sonucu ve bedeli vardır.

18. HADİS

TEVBE KAPISI

عَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى، يَبْسُطُ يَدَهُ بِاللَّيْلِ لِيُثَوِّبَ مُسِيئَ النَّهَارِ،
وَيَبْسُطُ يَدَهُ بِالنَّهَارِ لِيُثَوِّبَ مُسِيئَ اللَّيْلِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ
مِنْ مَغْرِبِهَا»

Hadisin Türkçesi

Ebû Musâ radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Azîz ve celîl olan Allah, gündüz günah işleyenin tevbesini kabul etmek için gece rahmet kapısını açık tutar; gece günah işleyenin tevbesini kabul etmek için gündüz rahmet kapısını açık tutar. Bu uygulama güneş batıdan doğuncaya kadar böylece devam eder.”¹⁸

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah Teâlâ'nın rahmeti sınırsızdır. O günahları affetmeyi ve tevbeleri kabul etmeyi sever.
2. Tevbe kapısı, güneşin batıdan doğuşuna kadar açıktır.
3. Büyük arınma imkânı demek olan tevbeyi ihmal etmemek lâzımdır.

19. HADİS

YAPTIKLARIMIZ BİZİMLE GİDER

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«يَنْبَغُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةً: أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ: فَيَرْجِعُ إِنْثَانٍ ،
وَيَبْقَى وَاحِدٌ: يَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ»

Hadisin Türkçesi

Enes radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölen kimseyi peşinden üç şey takip eder: Aile çevresi, malı ve yaptığı işler. Bunlardan ikisi geri döner, biri ise kendisiyle birlikte kalır. Aile çevresi ve malı geri döner; yaptığı işler kendisiyle birlikte kalır.”¹⁹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. İnsanın ölümünden sonra ailesi, yakınları, malı ve mülkü dünyada kalır. Bunlar hayırlı ise, kendisinin sevabının devamına vesile olabilir.
2. Ölen kimsenin amelleri, yani iyi ve kötü davranışları onunla birlikte kabre gider. Bunlar, o kişinin âhirette mutluluğuna veya ceza görmesine sebep olur.

20. HADİS

İNFAK

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: أَنْفِقْ يَا ابْنَ آدَمَ يُنْفِقْ عَلَيْكَ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Allah Teâlâ şöyle buyurdu" demiştir:
"Ey âdemoğlu! (Allah için) infak et ki, sana da infak olunsun!"²⁰

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. İyilikler karşılıksız kalmaz.
2. Allah yolunda infakta (harcamada) bulunan kişiye Allah Teâlâ daha fazlası ile karşılık verir.
3. Cömert kimse hayırdan (ikram ve iyilikten) mahrum kalmaz.

20 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 550 (Buhârî, Tefsîru sûre (11) 2; Nefekât 1; Tevhid 35; Müslim, Zekât 36, 37. Ayrıca bk. İbni Mâce, Keffârât 15)

21. HADİS

SADAKA

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«مَا تَقَصْتُ صَدَقَةً مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا،
وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ»

Hadisin Türkçesi

Ebü Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sadaka vermek malı eksiltmez. Kul başkalarının hatalarını bağışladıkça Allah da onun şerefini arttırır. Kim Allah için alçak gönlü davranırsa, Allah da onu yükseltir.”²¹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah için verilen sadaka malı noksanlaştırmaz. Sadakanın bereketi hayatımızda mutlaka görülür.
2. Dünyada malını arttırmak, ahirette sevabını çoğaltmak isteyen sadaka vermelidir.
3. Şeref ve izzetini yüksetmek isteyen kişi de insanlara karşı alçakgönüllü ve bağışlayıcı olmalıdır.

22. HADİS

KOLAYLIK

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«إِنَّ الرِّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ
إِلَّا شَانَهُ»

Hadisin Türkçesi

Âişe radiyallahu anhâ'dan rivayet edildiğine göre Peygamber aley-hisselâm şöyle buyurdu:

“Nerede kolaylık varsa, orada güzellik vardır. Kolaylığın bulunmadığı her şey çirkindir.”²²

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah Teâlâ kullarına lutufkârdır. Bu sebeple onların birbirlerine kolaylık göstermesinden, nâzik, yumuşak ve anlayışlı davranmasından dolayı memnun olur.
2. İnsanlara kolaylık ve anlayış göstermek mânasına gelen rıfk, güzel huyların en değerlisidir. Bu sebeple Allah Teâlâ kolaylık gösterenlere, diğer güzel huylulara verdiği kadar daha fazla mükâfat verecektir.
3. Kolaylık gösteren kimseler hem Allah’a hem kullarına güzel görünür. Zorluk çıkaran kimseler de hem Allah’a hem kullarına çirkin görünür.

23. HADİS

YİĞİT ADAM

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«لَيْسَ الشَّدِيدُ بِالصُّرْعَةِ، إِنَّمَا الشَّدِيدُ الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ
عِنْدَ الْغَضَبِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yiğit dediğin, gürüşte rakibini yenen kimse değildir; asıl yiğit kızdığı zaman öfkesini yenen adamdır.”²³

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Güçlü kuvvetli olmak dinimizce makbul sayılmıştır. Fakat öfkesini yenebilmek ondan da üstün kabul edilmiştir.
2. Câhillere uymamak, onlara öfkelenmemek iyi müslümanın en belirgin özelliğidir.
3. Nefisle mücâdele ve ona hâkim olmak, düşmanla cihad etmekten daha zordur.
4. Bireysel ve toplumsal zararını düşünerek öfkelenmemeye çalışmak gerekir.

24. HADİS

İMANIN OLGUNLUĞU

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ، أَوْ بِضْعٌ وَسِتُّونَ شُعْبَةً، فَأَفْضَلُهَا قَوْلُ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ
مِنَ الْإِيمَانِ».

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İman yetmiş (veya altmış) kadar daldan ibarettir. Bunların en yükseği lâ ilâhe illallah demek, en aşağısı da insana zarar veren şeyleri yoldan kaldırmaktır. Utanmak da imanın dallarından biridir.”²⁴

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Bir müminin yapması gereken bütün hareketler, doğrudan doğruya imânla ilgilidir.
2. Cenâb-ı Hakk'ın bizden istediği bütün görevler imanla ilgili olduğu için, görevlerimizi bu din işidir, bu da dünya işidir diye ayırmak mümkün değildir.
3. Utanma duygusu bir kişilik zayıflığı değil, imanı yüceltip kemâle erdiren vazgeçilemez bir özelliktir.

24 Riyâzû's-Sâlihîn, Hadis No: 684 (Buhârî, İmân 3; Müslim, İmân 58. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Sünnet 14; Tirmizî, Birr 80; Nesâî, İmân 16; İbni Mâce, Mukaddime 9)

25. HADİS

ÖZÜ VE SÖZÜ BİR OLMA

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذِبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ،
وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ»

Hadisin Türkçesi

Ebü Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Münâfığın alâmeti üçtür: Konuşunca yalan söyler. Söz verince sözünde durmaz. Kendisine bir şey emanet edilince hiyanet eder.”²⁵

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Yalan söylemek, sözünde veya va'dinde durmamak, emanete hiyânet etmek, birine düşman olduğu zaman çirkin sözler söyleyerek veya ona haksızlık ederek haddi aşmak münâfığın en belirgin vasfıdır.
2. Bu huylara sahip olan kimse namazıyla, orucuyla müslümana benzese de o yine de davranış olarak münâfık gibidir.
3. Müslüman bu huylardan şiddetle kaçınmalıdır. Bu davranışlardan birini istemeyerek yapmışsa, bir daha yapmamaya gayret etmelidir.

26. HADİS

GÖRGÜ KURALLARI: ÂDÂBI MUÂŞERET

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«لَا تَشْرَبُوا وَاحِدًا كَشْرَبِ الْبَعِيرِ، وَلَكِنْ اشْرَبُوا مَثْنَى وَثَلَاثَ،
وَسُمُّوا إِذَا أَنْتُمْ شَرِبْتُمْ، وَاحْمَدُوا إِذَا أَنْتُمْ رَفَعْتُمْ»

Hadisin Türkçesi

İbni Abbas radiyallahu anhumâ'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Deve gibi bir nefeste içmeyin. İki, üç nefeste için. Bir şey içeceğiniz zaman besmele çekin; içtikten sonra da “elhamdü lillah” deyin”²⁶

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Yeme ve içmeye başlarken “bismillah” demelidir. Üç nefeste içen kimse suya iyice kanar, böylece susuzluğu teskin edilmiş olur.
2. Suyu üç nefeste içmek sağlığa daha uygun, mideye daha faydalıdır.
3. Peygamber Efendimiz bir şeyi başına bir dikişte içmez, arada iki defa so-luklanarak içerdi.
4. Yiyip içtikten sonra da “elhamdülillâh” demelidir.

²⁶ Riyâzû's-Sâlihîn, Hadis No: 759 (Buhârî, Ezân 93, Bed'ül-halk 11. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Salât 161; Tirmizî, Cum'a 59; Nesâî, Sehv 10)

27. HADİS

MÜSLÜMAMIN MÜSLÜMANA KARŞI SORUMLULUKLARI

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ: رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ،
وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَاجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Müslümanın, müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selâm almak, hasta ziyaret etmek, cenâzenin arkasından yürümek, davete icâbet etmek ve aksırana “yerhamükellah” demek.”²⁷

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Hz. Peygamber hasta ziyaretini ve cenazeye iştirak etmeyi teşvik etmiştir.
2. Hastayı ziyaret edip ebediyet yolcusunu uğurlamak müslümanın, müslüman üzerindeki din kardeşliğinden doğan haklarındandır.
3. Selâmı almak, davete icabet etmek, aksırana “elhamdülillah” dediğinde “yerhamükellah” demek, yeminini bozmamak, haksızlığa uğrayana yardım etmek Hz. Peygamber’in tavsiye ettiği beşerî ilişkilerle ilgili tavsiyelerdendir.

28. HADİS

EN DEĞERLİ AMELLER

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ:
سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ؟»
قَالَ: «الصَّلَاةُ عَلَى وَفْتِنَا»
قُلْتُ: «ثُمَّ أَيُّ؟» قَالَ: «بِرُّ الْوَالِدَيْنِ»
قُلْتُ: «ثُمَّ أَيُّ؟» قَالَ: «الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»

Hadisin Türkçesi

- İbni Mes'ud radiyallahu anh şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e:
- Hangi ameller daha faziletlidir? diye sordum.
 - “**Vaktinde kılınan namaz**” buyurdu.
 - Sonra hangisi? dedim.
 - “**Ana babaya iyilik etmek**” cevabını verdi.
 - Daha sonra hangisidir? diye sordum.
 - “**Allah yolunda cihâd etmektir**” buyurdular.²⁸

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Dinimizde ameller, fazilet ve sevap açısından derecelere ayrılmıştır.
2. İmandan sonra en faziletli amel, en önemli farz, vaktinde kılınan namazdır.
3. Namazı sebepsiz yere vaktinde kılmamak büyük günahlardandır.
4. Kullar içinde saygı ve hürmete en lâyık olanlar ana babadır.
5. En üstün fadâkârlık Allah yolunda cihaddır.

29. HADİS

PEYGAMBERİMİZ'E SALAVAT GETİRMEK

عَنْ أُوسِ بْنِ أُوسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«إِنَّ مِنْ أَفْضَلِ أَيَّامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فَكَثِّرُوا عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ
فِيهِ، فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ»

Hadisin Türkçesi

Evs İbni Evs radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Günlerinizin en faziletlisi cuma günüdür. Bu sebeple o gün bana çokca salâtü selâm getiriniz; zira sizin salâtü selâmlarınız bana sunulur.”²⁹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Peygamber Efendimiz'in mübarek ruhuna gönderilen salâtü selâmlar kendisine sunulur. O da bu selâmları alır.
2. Cuma günü çok faziletli bir gün olduğu için, Resûlullah Efendimiz'e bu mübarek günde sunulan salâtü selâmlar, diğer vakitlerdeki salâtü selâmlardan daha kıymetli, sevabı daha çoktur.

30. HADİS

RAMAZAN AYININ FAZİLETİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek ramazan orucunu tutarsa, geçmiş günahları bağışlanır.

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Ramazan orucunu inanarak ve karşılığını Allah'tan umarak tutmak, geçmiş günahlardan arınma sebebidir.
2. Allah'a iman etmek ve mükâfatını (karşılığını sadece) O'ndan beklemek (ihtisab) bir ibadetin sıhhat ve kabul edilme şartıdır.

31. HADİS

KADİR GECESİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا، غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim, faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek Kadir gecesini ihya ederse (dolu dolu geçirirse), geçmiş günahları bağışlanır."³¹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Kadir gecesini, kadri kıymeti yüce bir gecedir.
2. Değer ve faziletine inanarak ve karşılığını Allah'tan bekleyerek bu geceyi ihyâ eden, geçmiş günahlarından arınır.
3. İnanç ve ihlâs (samimiyet) olmadan yapılacak herhangi bir davranışın dinî bir değeri yoktur.

31 Riyâzû's-Sâlihîn, Hadis No: 1192 (Buhârî, İmân 25, 27, 28, 35, Savm 6, Terâvih 1, Leyletü'l-kadr 1; Müslim, Müsâfirîn 173-176. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Ramazan 1; Tirmizî, Savm 1; Nesâî, Kıyâmü'l-leyl 3, Savm 39-40; İbnî Mâce, İkâmet 173, Sıyâm 2, 39)

32. HADİS

KADİR GECESİ DUASI

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عَلِمْتُ أَيَّ لَيْلَةٍ لَيْلَةُ الْقَدْرِ مَا أَقُولُ فِيهَا؟
قَالَ: «قُولِي: اَللّٰهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي»

Hadisin Türkçesi

Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi:

- Ey Allah'ın Resulü! Kadir gecesinin hangi gece olduğunu bilecek olursam, o gece nasıl dua edeyim? diye sordum.
- "Allahım! Sen çok affediciisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla! diye dua et" buyurdu. ³²

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Kadir gecesinin farkına varan müslüman, günahlarının bağışlanması için dua etmelidir.
2. Kadir gecesinde "Allahım! Sen çok affediciisin, affetmeyi seversin. Beni bağışla!" diye dua etmek sünnettir.
3. Mübarek geceler; dua etmek, ibadet yapmak, Kur'an okumak ve tefekkürde bulunmak suretiyle ihya edilmelidir.

33. HADİS

RAMAZAN AYININ KIYMETİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«إِذَا جَاءَ رَمَضَانُ، فَتُحْتَأَبْوَابُ الْجَنَّةِ، وَغُلِّقَتْ أَبْوَابُ النَّارِ،
وَصُفِّدَتِ الشَّيَاطِينُ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Ramazan ayı girdiğinde cennet kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır ve şeytanlar bağlanır."³³

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Ramazan; af, rahmet ve sevabın arttığı, şeytanların etki ve saptırmalarının azaldığı ve dolayısıyla cehennem kapılarının kapandığı bir ay ve müstesna bir zamandır.
2. Rahmet ve bereket aylarında ve günlerinde ibadetlerimizi arttırmaya gayret etmeliyiz.

34. HADİS

ALLAH YOLUNDA HARCAMAK

عَنْ أَبِي يَحْيَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
« مَنْ أَنْفَقَ نَفَقَةً فِي سَبِيلِ اللَّهِ كُتِبَ لَهُ سَبْعُمِائَةِ ضِعْفٍ »

Hadisin Türkçesi

Ebû Yahyâ radiyallahu anh' den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Allah yolunda malını harcayana, harcadığının yedi yüz misli ecir verilir."³⁴

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Allah yolunda malını mülkünü sarfetmek hayrın en büyüklerindendir.
2. İnfak (malını Allah yolunda harcama), önemli bir cihattır.
3. Allah yolunda malını sarfedene, Cenab-ı Hak kıyamet gününde yedi yüz misli veya daha çok ecir ve sevap ihsan eder.

34 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 1341 (Tirmizî, Fezâilü'l-cihâd 4. Ayrıca bk. Nesâî, Cihâd 45)

35. HADİS

ALİŞVERİŞ AHLAKI

عَنْ جَابِرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا سَمَحًا إِذَا بَاعَ، وَ إِذَا اشْتَرَى، وَ إِذَا اقْتَضَى»

Hadisin Türkçesi

Câbir radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Satışta, alışta ve borcunu istemekte kolaylık gösteren kimseye Allah merhamet etsin."³⁵

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. İslâm dini temelde kolaylık üzerine kurulmuş olup, insanlarla muamelede bu esası öne geçirmek gerekir.
2. Alışveriş ve borçlanma toplumda hemen her ferdi ilgilendiren bir muamele çeşidi olup, bu alanda kolaylık yolunu tercih etmek faziletli bir davranış olur.
3. İnsan, hakkı olan bir şeyi talep ederken de kolaylık yolunu seçmelidir.

36. HADİS

KUTLU İLİM YOLCULUĞU

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
«مَنْ خَرَجَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى يَرْجِعَ»

Hadisin Türkçesi

Enes radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"İlim tahsil etmek için yolculuğa çıkan kimse, evine dönünceye kadar Allah yolundadır."³⁶

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. İlim öğrenmek, Allah yolunda cihadın bir çeşididir. İlim öğrenen kişiye Allah yolunda cihad edenin eciri gibi sevap verilir.
2. Allah yolunda cihad eden mücâhide karşı gösterilen sorumluluk, Allah rızası için ilim öğrenen kimseye de aynen gösterilir.

37. HADİS

SECDELERLE ALLAH'A YAKLAŞMAK

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ، فَأَكْثِرُوا الدُّعَاءَ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kulun Rabbine en yakın olduğu hal secde halidir. İşte bu sebeple secdede çok dua etmeye bakın!”³⁷

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Secde ânı, kulun Cenâb-ı Hakk'a yaklaştığı, O'nun rahmetini kazanmaya en elverişli olduğu zamandır. Bu sebeple secdede yapılan dua ve zikirlerin kabul edilme imkânı daha fazladır.
2. Rükû ve secdede Peygamber Efendimiz'in öğrettiği dua ve zikirleri okumak suretiyle Rabbimize bağlılığımızı arzetmeye ve O'nun merhametini elde etmeye çalışmamız gerekir.

38. HADİS

PEYGAMBERİMİZ'İN DİLİNDEN DUALAR

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ:
«اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَالْجُبْنِ وَالْهَرَمِ
وَالْبُخْلِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ
الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ»

Hadisin Türkçesi

Enes radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua ederdi:

“Allahım! Âcizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlayıp ele avuca düşmekten ve cimrilikten sana sığınırım. Kabir azâbından sana sığınırım. Hayat ve ölüm fitnesinden sana sığınırım.”³⁸

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Resûl-i Ekrem Efendimiz'in Allah'a sığındığı bu şeylerden biz de O'na sığınmalıyız.
2. Allah sevgisi ve korkusu gönüllerimize hâkim olmalı, daha çok şey öğrenmeli ve öğrendiklerimizi yaşamalıyız.
3. Şayet Allah'ın adı ve buyrukları anıldığı zaman kalbimiz duygulanmalı ve heyecanlanmalı; iyi bir müslüman olmaya daha çok gayret etmeliyiz.

38 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 1477 (Müslim, Zikir 50. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitir 32; Nesâî, İstiâze 7)

39. HADİS

SUBHÂNALLAH!

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا،
كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُكْثِرُ أَنْ يَقُولَ قَبْلَ مَوْتِهِ:
«سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ، أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ»

Hadisin Türkçesi

Âişe radiyallahu anhâ şöyle dedi: Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefatından önce sık sık

“Ben Allah’ı ulûhiyyet (ilahlık) makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih (uzak tutar) eder ve O’na hamdederim. Allah’tan beni bağışlamasını diler ve günahlarıma tevbe ederim” derdi.³⁹

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Resûlullah Efendimiz gibi biz de bu zikri daha çok okumalıyız.
2. Peygamber Efendimiz bizim biricik örneğimizdir. Onun izinden gitmeli, yaptığını yapmaya çalışmalıyız.

40. HADİS

MÜSLÜMANIN BASİRETİ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
«لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ»

Hadisin Türkçesi

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:
“Mü'min bir yılan deliğinden iki defa ısırılmaz.”⁴⁰

Hadisten Çıkarılan Dersler

1. Müslüman, her konuda dikkatli ve uyanık olmalıdır. Kendisini aldatmak isteyenlerin oyununa gelmemelidir.
2. Bir defa yanılmış, aldatılmış, oyuna getirilmiş olsa bile, ikinci defa aynı oyuna gelmemelidir.

DİN ÖĞRETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

İmam Hatip Ortaokulları

**Kırk Hadis
Etkinlikleri
&
Yarışmaları**

**Peygamberimizden
Hayat Ölçüleri**

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

"Bizden bir şey işitip, onu aynen işittiği gibi başkalarına ulaştıran kimsenin Allah yüzünü ağartsın..."

(Riyâzû's-Sâlihîn, Hadis No: 1392; Tirmîzî, İlim, 7)

Ayrıntılı Bilgi: Okul Müdürlüğü & Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

**#KırkHadis #PeygamberimizdenHayatÖlçüleri #HO
#İmamHatipOrtaokulu #DÖGM #DinÖğretimiGenelMüdürlüğü**

Millî Eğitim Bakanlığı
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

MEB Beşevler Kampüsü F Blok Yenimahalle/ ANKARA

Telefon: 0 (312) 413 35 35

Belgegeçer: 0 (312) 223 85 76

Web: <http://dogm.meb.gov.tr/>

e-posta: dogm@meb.gov.tr